

Dub

Naša domáca drevina, dobre znáša sucho a výborne spevňuje pôdu na svahoch aj na hrádzach rybníkov. Vyžaduje dostatočne oslnené miesta a bohatšie pôdy. Výborne znáša aj silnejší rez. Je to jeden z našich najdlhšie žijúcich stromov, dožíva sa okolo tisícky rokov. Žalude duba sa v minulosti sušili, drvili a vymývali sa z nich triesloviny, aby sa z nich potom dala urobiť múka a piecť placky. Za vojny boli používané pražené ako prísada do kávoviny, alebo náhradka kávy. Z kôry mladých vetvičiek sa varí odvar proti poteniu nôh, ktorý má dezinfekčné účinky. Až 50 rokov trvá kým dub zarodí prvé žalude obsahujúce semená. Dubové drevo je pevné, odoláva ohňu a zároveň je pružné, takže nepodľahne ani vysokému tlaku. Na konštrukčné účely v stavebníctve sa používa len 150 rokov a viac staré dubové drevo. Vo veľkom ohrození v minulosti bol dub korkový pre jeho kôru, z ktorej sa získaval kork. Pásky kôry sa lúpali zo živého stromu, čím spôsobovali jeho zjazvenie. Získaný kork sa používal na výrobu korkových zátok alebo podláh. Až nástup plastov dokázal znížiť spotrebu korku a vytínanie duba korkového.

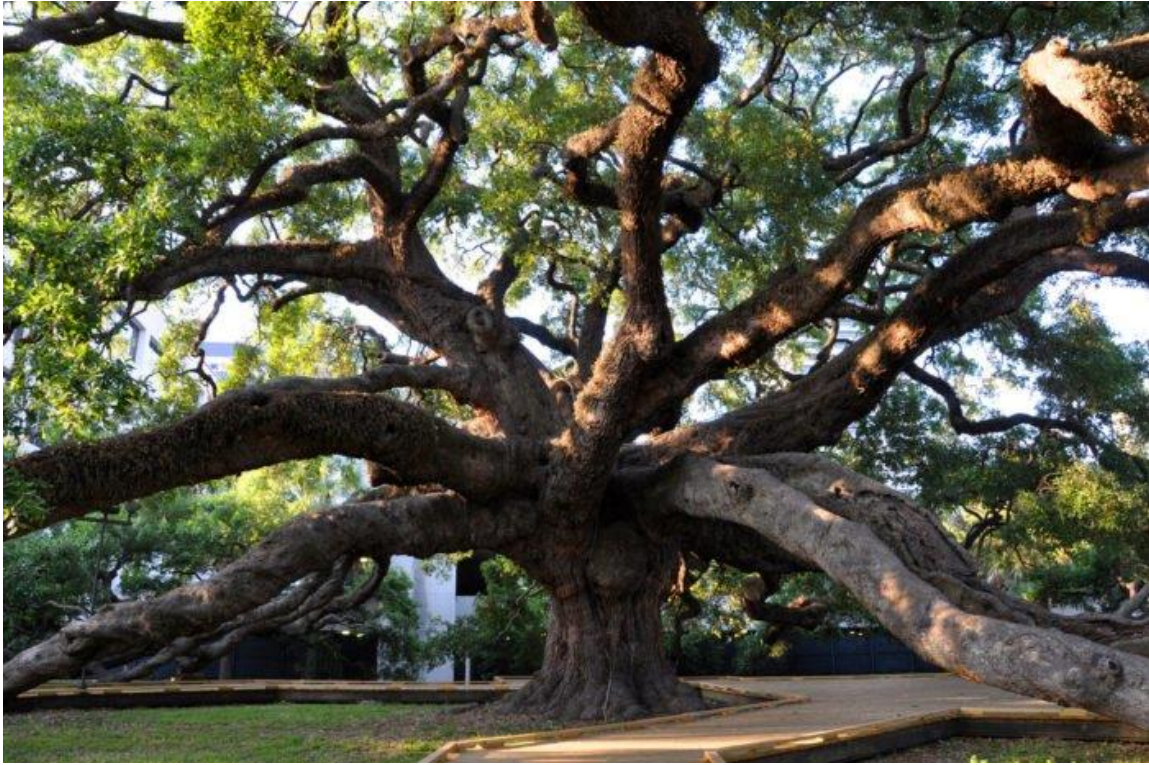


Slovanské kmene duby zasväcovali bohu blesku, hromu, búrky, ochrancovi pred zlom a symbolu spravodlivosti Perúnovi.



Z variet duba sú známe:

- Fastigiata stĺpovitý so zvlnenými vetvami
- Drobný červenolistý *Atropurpurea*
- Zlatolistá odroda *Concordia* .



Dub *Quercus*

Presychanie korún s tracheomykóznymi príznakmi *Ophiostoma* sp.

Pôvodcom ochorenia sú mikroskopické huby rodu *Ophiostoma* spôsobujúce ochorenie cievnych zväzkov. Ich podhubie žije v cievach dreva, ktoré sčasti upcháva, oveľa nebezpečnejšie však je tým, že väčšinou vylučuje do rastliny jedovaté látky, ktoré pôsobia vädnutie a mnohokrát aj rýchle hynutie napadnutých stromov. V zahraničnej literatúre sa preto choroba označuje aj ako "vädnutie dubov". Ochorenie môže byť skryté, alebo pomalé, ale často je náhle a veľmi rýchle, takže aj úplne zdravý dub a viac ako sto rokov starý zahynie počas niekoľkých mesiacov.



Ochrana spočíva v odstránení postihnutých častí a v aplikácii široko spektrálnych postrekový fungicídov , určených na ochranu rastlín proti hubovým chorobám ako napr. Cuprocaffaro.

Huby

Hniloba kmeňa *Phellinus robustus*



Hniloba koreňov a kmeňov *Laitiporus sulphureus*



Pre všetky drevokazné huby sú k dispozícii tieto ochranné opatrenia:

- Plodnicu rezom až do zdravého dreva a ranu zatrieť stromovým balzomom – účinnosť opatrenia je neistá
- Odstrániť poškodené stromy, vetve, kmeň i vytiahnuté korene spáliť
- Podozrivé stromy sa odporúča ošetriť prípravkom Polyversum (oospóry hyperparazitnej huby *Pythium oligandrum*) - zálievkou pôdy okolo koreňov podozrivých stromov
- Odporúča sa viacnásobný postrek prípravkom Falcon 460 EC

Dôležité sú agrotechnické opatrenia - častejšie prekypanie pôdy pod stromami, vhodné hnojenie.

Múčnatky- drobnomúčka dubová *Microsphaera alphitoides*

Pre múčnatky je typický múčnatý povlak, ktorým pokrývajú listy a stonky napadnutých stromov. Neskôr listy usychajú a strom prichádza o veľkú časť asimilačnej plochy a v prípade okrasných drevín stráca aj svoju estetickú hodnotu. Múčnatka sa vyskytuje predovšetkým na takých stromoch, ktoré trpia nedostatkom svetla, sú umiestnené na málo vzdušných miestach alebo sú prehnojené dusíkom. Jednotlivé druhy a odrody okrasných drevín sú na múčnatku rôzne citlivé.

Opatrenia:

- pálenie starého lístia na jeseň, pohrabať, nie kompostovať
- mechanické odstraňovanie napadnutých výhonkov alebo aj výhonkov s napadnutými kvetnými púčikmi (tieto opatrenia redukovujú, ale úplne neodstraňujú zdroje infekcie)
- chemická ochrana: používajú fungicídne prípravky s rôznymi účinnými látkami a je nutné striedať prípravky vzhľadom na možný vznik rezistencie patogénu s rôznymi účinnými látkami a so systémovým a kontaktným účinkom. (Discus, Thiovit Jet, Talent, Zato 50 WG a iné).

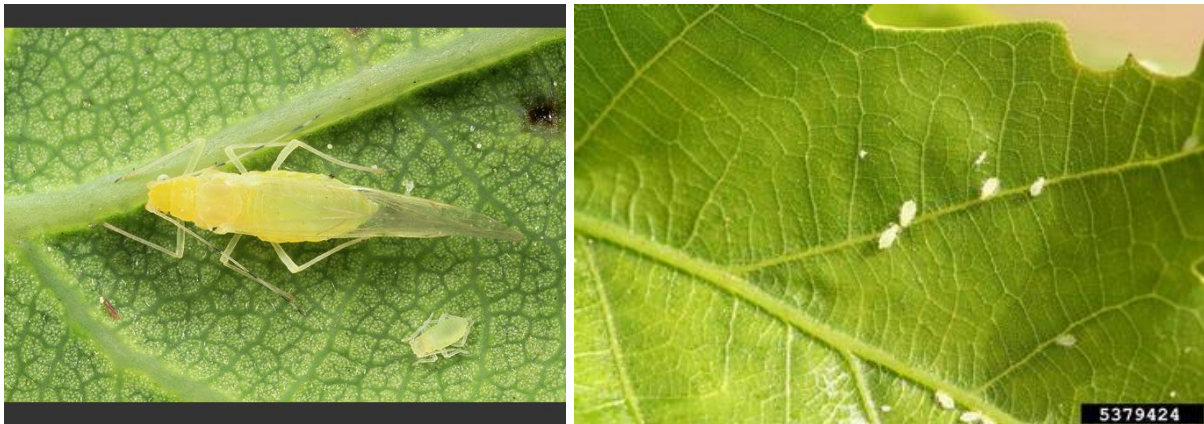


Škodcovia

Medovica dubová *Rachnus roboris*

Voška *Tuberculatus annulatus*

Žltozelená voška žijúca na spodnej strane listov. Produkuje medovicu vďaka ktorej môže dochádzať k zachytávaniu nečistôt na listoch a znižovaniu fotosyntézy. Ošetrovanie spočíva v aplikácii prípravkov proti voškám – predjarný postrek.



Hrčiarka listová - žlabatka dubová *Cynips quercus – folli*

Na listoch sa môžu nachádzať zvláštne útvary, ktoré vznikajú ako dôsledok pôsobenia hmyzu ako napr. hrčiarka listová, ktorá kladie v máji až v júni na listy duba svoje vajíčka. Vajíčka listy „dráždia“ a tak dub vytvorí na mieste nakladených vajíčok prírodný „obal“ – dubienku -háľku), do ktorého sa snaží svojho škodcu „zabaliť“. Z vajíčka sa neskôr vyvinie larva, tá sa potom prehryzie von. Háľky zvyčajne obsahujú chlorofyl, asimilujú a nespôsobujú hostiteľskej drevine väčšie problémy.



Priadkovček dubový *Thaumetopoea processionea*

Motýľ s rozpätím krídel 26 - 30 mm. Motýle lietajú v júli. Vajíčka kladú vo vrcholoch dubov. Húsenice sa liahnu z prezimovaných vajíčok v máji. Spôsobujú stratu olistenia stromov, dotyk s ich pokožkou spôsobuje alergické reakcie. Ochrana spočíva v aplikácii insekticídov ako: Decis EW 50, Dimilin 48 SC, Karate Zeon 5 CS, Steward a iné.



Mínovník dubový *Tischeria ekebladella*

Húsenice žerú (mínujú) vo vnútri dubových listov. Na vrchnej strane listu sa tvorí nepravidelná, veľká biela škvrna – mína, čo oslabuje najmä mladé stromčeky do veku 5 rokov. Ochrana spočíva v aplikácii insekticídov ako: Decis EW 50, Dimilin 48 SC, Karate Zeon 5 CS, Steward a iné.



Hrčiarka *Macrodiplosis volvens*

Medzi dvomi lalokmi sa na okraji listu vytvára úzky záhyb a zhrubnutie. Hojná na všetkých druhoch dubov. Vo vnútri záhybu žije larva.



Podkôrník dubový *Scolytus intricatus*

Spôsobuje opad kôry z kmeňa stromov. Na kmeni a vetvách sú krátke vodorovné požerky dlhé asi 5 cm. Z nich vybiehajú smerom nahor a nado úzke chodby. Ochrana spočíva v aplikácii insekticídu VAZTAK 10 SC - preventívne v apríli až máji.



Mníška veľkohlavá *Lymantria dispar*

Húsenice obžierajú listy stromov, Následkom žeru sa zhoršuje zdravotný stav dubových porastov. Mníška veľkohlavá prezimuje vo forme vajíčok v typických zhlukoch svetlohnedej farby, ktoré pripomínajú drevokazné huby. Ďalšie ohrozené druhy sú Agát, Buk, Čerešňa, Dub, Hloh, Jabloň, Javor, Topoľ a Vrbá. Ochrana spočíva v mechanickom odstránení vajíčok alebo aplikáciou predjarného postreku.





Obaľovač zelený *Tortrix viridana*

Rozpätie predných krídel tohto dvojfarebného motýľa je približne 13 mm. Samička kladie vajíčka do korún stromov v skupinách po dve. Uprednostňuje oslnené miesta a okraje korún. Húsenica žije na jar v púčiku, neskôr spája dohromady niekoľko listov a v nich v zámotku žije. Je sivo zelená s lesklou tmavou hlavou. Motýle lietajú v júni. Spôsobuje zvinutie listov trubičky alebo zhluku a ich odstraňovanie. Ochrana spočíva v aplikácii insekticídov ako:

- V období kladenia vajíčok je to Dimilin 48 SC, Match 050 EC. A iné
- V období maximálneho liahnutia lariev sa aplikujú Decis EW 50, Karate Zeon 5 CS, , Talstar 10 EC, Vaztak 10 EC, Vaztak 10 SC, Calypso 480 EC, Mospilan 20 SP, Spintor, a iné.

